

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 46. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324075152240/facsimile.pdf (tilgået 29. juli 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

faar dernæst Rollen 1780 og spiller den kun to Gange med syv Aars Mellemrum mellem Forestillingerne; 1806 overtages den af Jomfru Olsen, der optræder to Gange i Stykket med ti Aars Mellemrum. Endnu opføres Stykket én Gang 1817; ialt elleve Gange paa det kgl. Teater, inden Fru Heiberg bemægtiger sig Hovedrollen den 14de Februar 1850 og holder Stykket paa Repertoiret indtil sin Bortgang fra Scenen med 44 Forestillinger i femten Aar.

Den Opfattelse, hvormed Fru Heiberg spillede Rollen, kan maaske kortest udtrykkes saaledes: hun gav den vægelsindede Dame Ret. Hun var vant til at spille saadan en smuk Dame, der blev Midtpunkt for mange Mænds Tanker og som stod overlegen overfor den almindelige Fororskelse, den eneste Uberørte mellem mange Forvirrede.

Hun gjorde ganske sikkert Lucretia komisk, dog ikke mer end klædeligt, men Fru Heiberg lod hende aldrig miste sin Overlegenhed overfor Pedanteriet eller den bornerte Fornemhed hos Eraste eller den glade Middagsselskabelighed hos Apicius. Allermindst naturligvis overfor Tjenestefolkene: Lucretia tumlede Pernille og Henrik, saa det havde Skik, og Fru Heibergs *Slidder, Sladder, Henrik* — med *i* et i *Slidder* og *a*'t i *Sladder* langt udtrukket — var berømt og bestandigt anført over den hele By. Hun betonedede Replikkerne med en særegen spids og underfundig Energi og brystede sig samtidig som

en Skønhedens og Forfængelighedens skinnende Paaflugt blandt Stykkets øvrige Graaspurve og Spidslærker. Hvis Vægelsindethed var en Dødsynd, gjorde Fru Heiberg den højst undskyldelig, fordi den vakte en beundrende Sympati for den kvindelige Elskværdigheds Udtømmelighed.

Med megen Interesse kunde man imødesee Fru Blochs Fremstilling, sikker som man er paa hendes Talent og Kløgt. Den unge Skuespillerinde viste ved den første Forestilling en stærk Nervøsitet, der gjorde Spillet uroligt og ubehersket. Fru Bloch forstaaer, som meget faa ved Teatret, at give Ordene Vægt og Farve; hendes Tonefald kan rumme den fineste Stemning, og hendes Pauser kan forberede og fortælle mere end mange Ord. Hun besidder en bevidst Ævne til med sit Blik, et agtpaagivende, tilsyneladende frejdigt men intet røbende Blik, og med sit Smil, et lige antydet, malitøst ligesom bristefærdigt Smil at skænke selv tomme og farveløse Repliker Glans og underforstaaet Mening. Hun opsøger desuden med en sand Kunstnerindes Flid de naturlige og dog nye Betoninger, nøjes ikke med den konventionelle Besked. Selvfølgelig kom disse Egenskaber hende til Gode i Lucretias hverken lette eller taknemlige Rolle. Men hun var ikke helt sig selv: hun hvilede ikke i Ordene, hun søndrede ikke Sætningerne, bemægtigede sig ikke Scenen og Situa-